

Pöytäkirja

9.12.2023

VN/18878/2022-STM-35

**Sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen diagnosointi, hoito ja kuntoutus (Majvik 3):
konsensussuositustyöryhmän 8. kokous**

Aika 8.12.2023 klo 10.08-14.10

Paikka Sosiaali- ja terveysministeriö, kokousshuone Kruunu (1. krs), Kirkkokatu 12, 00170 Helsinki
Etäyhteys: TeamsLäsnä **Puheenjohtajisto ja kirjoittajaryhmä**Lähiosallistujat:

Taneli Puumalainen, puheenjohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
Kati Huttunen, asiantuntijasihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö
Tuomas Sorto, asiantuntijasihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö

Etäosallistujat:

Jorma Komulainen, tekninen varapuheenjohtaja, Duodecim (→ 11.47)

Poissa:

Sirkku Pikkujämsä, varapuheenjohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

TyöryhmäLähiosallistujat:

Mari Kemppainen, Suomen Yleislääkärit ry
Riitta Sauni, Tampereen yliopisto
Kimmo Tarvainen, työterveyshuollon asiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Riitta Työläjärvä, Eduskunnan sisäilmaryhmän nimeämä edustaja
Tuula Vasankari, Filha ry (→ 13.30)
Risto Vataja, Suomen Neurologinen Yhdistys
Aki Vuokko, Työterveyslaitos

Etäosallistujat

Liisa Airaksinen, Korva-, nenä- ja kurkkutaudit – pään ja kaulan kirurgia ry
Jussi Karjalainen, Suomen keuhkolääkäriyhdistys ry ja
Suomen Allergologi- ja immunologiyhdistys ry
Johanna Leppälä, Homepakolaiset ry
Sari Mäki, Hengitysliitto
Juha Pekkanen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Laura-Maria Peltonen, Turun yliopisto
Susanna Salmivesi Suomen Lastenlääkäriyhdistys ry ja
Suomen lastenlääkäreiden allergologiayhdistys SLAY ry

Poissa:

Tapani Hämäläinen, palvelujärjestelmän asiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Soile Jungewelter, Suomen Työterveyslääkäriyhdistys ry
Kari Reijula, Helsingin yliopisto
Kaisa Saari, Suomen psykiatriyhdistys
Tiina Tuomela, Eduskunnan sisäilmaryhmän nimeämä edustaja

AsiantuntijajäsenetEtäosallistujat:

Virpi Liukkonen, Kansaneläkelaitos KELA
Milja Tiainen, sosiaaliturvan asiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö (10.34 →)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

1 Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Taneli Puumalainen avasi kokouksen klo 10.08. Asialista hyväksyttiin. Edellisen kokouksen pöytäkirja on tallennettu Tiimeriin ja on kommentoitavissa kokouksen loppuun saakka.

2 Ajankohtaista viestinnästä

Asiantuntijasihteeri Kati Huttunen esitteli ajankohtaisia viestinnän tapahtumia: Ehdotus suosituksen ydinkohtien esittelemisestä on hyväksytty mukaan vuoden 2024 Sisäilmastoseminaariin (tiivistelmän deadline 10.1.24). Englanninkielinen esitelmäehdotus tullaan lähettämään 7.-11.7.24 järjestettävään Indoor Air 2024 –konferenssiin (deadline 1.12.23). Suosituksen tilannetta esitellään sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasoselle 12.12.23.

Keskusteltiin viestintäkokouksessa 5.12.23 luonnostelluista ydinviesteistä ja mahdollisista tahoista, joille suositusluonnos lähetetään lausuttavaksi julkisen lausuntomahdollisuuden lisäksi (Liite 1). Asiantuntijasihteerit muokkaavat ydinviestejä keskustelun pohjalta. Kiinnitetään huomiota erityisesti termeihin. Altistumisen vähentäminen pyritään tuomaan esiin myös oirehallinnan, ei pelkästään ennaltaehkäisyn kannalta. Johdanto-osassa mainitaan myös rajauksista, jotta on selvää miksi koronavirusta ei käsitellä tarkemmin tässä yhteydessä. Kohtaamista ja hoitoa käsittelevä ydinviesti voi olla tarpeen jakaa kahteen osaan.

3 Ydinkysymysten 1-8 taustamateriaalin esittely

Asiantuntijasihteerit Kati Huttunen ja Tuomas Sorto esittelivät tärkeimmät suositusluonnokseen tehdyt muutokset ja tekstin tueksi valmisteltuja taulukoita ja kuvia (Liite 2-6). Huomioita keskustelusta:

- Johdannossa voisi vielä selventää, että konsensus-suosituksen muodostamisessa hyödynnetään tutkimustiedon lisäksi myös näkemyksiä ja kokemustietoa. Taulukon lisäksi myös tekstissä voisi aukaista tarkemmin, kuinka suosituslauseista on päätetty ja kuinka taustatekstiä on työstetty. Vaikka työryhmä ei äänestä taustatekstin muotoilusta, työryhmä vastaa kuitenkin suosituksesta kokonaisuutena. Johdantotekstistä tulisi selvittää myös lausuntokierroksen merkitys.
- Kuvien muokkaukset:
 - Mykotoksiineille altistumisen turvarajoja esittävään kuvaan tai kuvatekstiin tarkennetaan, että raja-arvojen lähtökohtana on ollut ravinnon kautta tapahtuva altistuminen kemikaaleille.
 - Hoito- ja kuntouttamistoimia esittävässä kuvassa tarvetta vielä viilata jotain sanamuotoja (esimerkiksi väliaikaisiin välttämistöimiin kehottaminen), ja siirtää pitkittyneen oireilun kohdalla esiteltyjä toimia jo aikaisempaan vaiheeseen (esimerkiksi neuvonta ja toimintakyvyn arviointi). Kuvatekstiin tulisi käydä ilmi, että kuva ei kata kaikkia toimenpiteitä ja niiden tarkkaa järjestystä.
- Tieteellisiin artikkeleihin viitattaessa ei ole aina selvää, koskeeko tutkimus nimenomaan sisäilmasta oireilevia, tätä pitäisi selventää.
- Ammattitautityöryhmän työ ei ole vielä alkanut, tämä ei tule ilmi tekstistä.
- Tiivistelmien tai johdantokappaleiden lisäämistä kunkin ydinkysymyksen alle on esitetty käytettävyyden parantamiseksi, mutta lyhyempien kappaleiden kohdalla tiivistelmän lisääminen vain lisäisi toistoa, ja pidentäisi suositustekstiä ennestään. Johdantokappaleiden lisäämistä ei siis pidetty välttämättömänä.
- Eri ympäristöaltisteiden tautitaakkojen vertailu kuvassa voisi olla hyvä tapa visualisoida niiden välisiä suhteita, jos kuva ehditään lisätä mukaan. Vertailua esimerkiksi elintapojen aiheuttamaan tautitaakkaan voidaan lisätä tekstiin, mutta kuvassa se voi antaa väärän vaikutelman ympäristötekijöiden merkityksestä.
- Sisäilmaan liittyvän oireiden kustannuksissa merkittävässä osassa on sairauspoissaoloista ja työkyvyttömyydestä aiheutuvat kulut. Näiden tarkempi selvittäminen ei ole mahdollista tässä suosituksessa, mutta tätä näkökantaa voisi nostaa enemmän esille taloudellisia vaikutuksia käsittelevässä kappaleessa.
- Työryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita kiitetään yleisellä tasolla, tarvittaessa viitataan tekstissä esimerkiksi tiedonantoon nimeltä mainiten.
- Termejä yhtenäistetään läpi tekstin (esim. sisäilmapotilas → potilas tai sisäilmasta oireileva; vaikeasti oireileva → pitkittyneesti oireileva)

4 Ydinkysymysten 1-8 suosituslauseiden äänestystulos

Asiantuntijasihteerit Kati Huttunen ja Tuomas Sorto esittelivät äänestystuloksen. Kaikki suosituslauseet on nyt hyväksytty, mutta työryhmä kävi vielä läpi viimeisimmäksi äänestetyt suosituslauseet ilmaisujen muokkaamiseksi (Liite 7).

5 Muut asiat

Ei muita käsiteltäviä asioita.

6 Seuraavien kokousten ajankohta

Työryhmä kokoontuu seuraavan kerran 14.2.2024 klo 12.00-14.30 (hybridikokous) käsittelemään lausuntokierroksella ehdotetut muutokset.

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Taneli Puumalainen päätti kokouksen klo 14.10. Pöytäkirja julkaistaan JulKL 6.1 §:n 6 kohdan mukaisesti siltä osin kuin se on tullut julkiseksi.

Liitteet	Liite 1: Viestintäsuunnitelma_231205
	Liite 2: Majvik-suositus v7.0 Ydinkysymykset 1-8_231121
	Liite 3: Taulukko 6. Interventiot_231122
	Liite 4: Taulukko 7. Ympäristöherkkyyden hoito_231122
	Liite 5: Taulukko 8. Toiminnallisten oireiden hoito_231122
	Liite 6: Kokous 8 231208_esitykset
	Liite 7. Suosituslauseiden muokkaukset_Kokous 8
Jakelu	Työryhmän jäsenet
Tiedoksi	Vesa Pekkola